

R O M Ȃ N I A
TRIBUNALUL -----
Operator de date cu caracter personal nr.11795

SECȚIA A II-A CIVILĂ, DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
Dosar nr. XXXXXXXXXXXXXXXX

Î N C H E I E R E

Ședința camerei de consiliu din data de 23 iunie 2021

Tribunalul format din:

PREȘEDINTE: -----, judecător

JUDECĂTOR: -----

JUDECĂTOR: ----- - în compunerea
completului de divergență

GREFIER: -----

S-a luat în examinare **cererea de completare a dispozitivului** deciziei civile nr. 801/03.12.2020 pronunțate de Tribunalul -----, cerere formulată de apelantă ----- (fosta ----- Filiala -----), în contradictoriu cu intimata -----, în dosarul civil nr. XXXXXXXXXXXXXXXX.

La apelul nominal făcut în cauză se prezintă avocat ----- pentru apelantă, în baza împuternicirii avocațiale atașate la fila 25 dosar, lipsă fiind celelalte părți.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei, după care:

Instanța constată depusă, la data de 06.05.2021, forma scrisă a cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, formulată de apelantă la termenul anterior de judecată, la data de 28.04.2021. Cererea scrisă a fost comunicată intimatelor.

Avocat -----, pentru apelantă, solicită admiterea cererii astfel cum a fost formulată și argumentată, și, pe cale de consecință, a se dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept referitoare la interpretarea și aplicarea art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, pentru a stabili dacă prin sintagma „partea care pierde procesul”, respectiv prin noțiunea „procesul” se înțelege partea care pierde o etapă din ciclul procesual sau se înțelege partea care pierde ultima etapă din ciclul procesual.

Chestiunea de drept este nouă, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra acesteia și nu face nici obiectul unui recurs în interesul legii. În speță, tribunalul este ultima instanță, prin urmare, este pe deplin îndreptățit să înainteze cererea de sesizare.

În opinia reprezentantei apelantei, soluția care va fi dată asupra cheltuielilor de judecată impietează asupra fondului cauzei, indiferent din ce perspectivă se analizează acest aspect. Impietează asupra fondului cauzei în ceea ce privește soluția deja acordată cu privire la cheltuielile de judecată, precum și soluția care va fi dată de instanța de control și implicit de instanța de fond, respectiv Judecătoria -----, în rejudecare.

Trebuie reținut că, în pofida caracterului accesoriu al cererii de acordare a cheltuielilor de judecată raportat la cererea principală, aceasta nu afectează natura acesteia, care rămâne o cerere de fond, așa cum s-a arătat în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care s-a mai pronunțat asupra chestiunii deduse judecării în prezentă cauză, însă dintr-o altă perspectivă.

Se impune ca sancțiunea cheltuielilor de judecată să fie atașată de culpa procesuală. Culpă procesuală nu poate fi disociată de hotărârea pronunțată, pentru că ceea ce este cert, astfel cum rezultă din soluțiile instanțelor, este că părțile nu pot avea previzibilitate în ceea ce privește soluții referitoare la acordarea cheltuielilor de judecată. Mai exact, chiar dacă instanța de apel a admis calea de atac și intimata este partea căzută în pretenții, soluția nu este aceeași, culpa procesuală a intimatelor nu este cert că va fi

reținută de către instanța de rejudicare, care, în aceeași măsură, poate să pronunțe o altă soluție. Prin urmare, în speță, nu poate fi atașată culpa procesuală de soluția pronunțată. Este cât se poate de clar că opiniile instanțelor sunt divergente sub acest aspect, chestiune care reiese atât din practica judiciară anexată, cât și din opiniile doctrinare care au fost depuse la dosar. Câte vreme doctrina și practica judiciară nu sunt unitare asupra chestiunii de drept supuse interpretării, este cât se poate de clar că dispozițiile legale sunt neclare și ambigue.

Instanțele naționale sunt rezervate în a formula solicitări de sesizare a ÎCCJ, însă această chestiune se impune a fi lămurită definitiv, cu atât mai mult cu cât este o chestiune care acoperă o practică judiciară cotidiană și deosebit de largă – soluția cheltuielilor de judecată, care trebuie interpretată unitar și echitabil în ceea ce privește părțile. Părțile generează cheltuieli de judecată pentru fiecare etapă procesuală și nu pentru un ciclu procesual.

În concluzie, având în vedere și argumentele de fapt și de drept dezvoltate în scris, se impune admiterea cererii de sesizare.

Tribunalul reține cauza în pronunțare referitor la cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

TRIBUNALUL

Având nevoie de timp pentru deliberare, în temeiul prevederilor art. 396 alin. 1 Cod procedură civilă,

DISPUNE

Amână pentru data de **02 iulie 2021** pronunțarea asupra cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Pronunțarea se va face în condițiile prevăzute de art. 396 alin. 2 Cod procedură civilă.

Soluționată în camera de consiliu și pronunțată în ședința publică din data de **23 iunie 2021**.

PREȘEDINTE

JUDECĂTORI

GREFIER

ROMANIA
TRIBUNALUL -----
Operator de date cu caracter personal nr.11795

SECȚIA A II-A CIVILĂ, DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
Dosar nr. XXXXXXXXXXXXXXXX

ÎNCHIEIERE

Ședința camerei de consiliu din data de **02 iulie 2021**

Tribunalul format din:

PREȘEDINTE: -----, judecător
JUDECĂTOR: -----
JUDECĂTOR: ----- - în compunerea
completului de divergență
GREFIER: -----

Pe rol fiind pronunțarea hotărârii judecătorești asupra **cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, formulată de apelanta -----
----- (fosta ----- Filiala -----), în contradictoriu cu intimata -----
-----, în dosarul civil nr. XXXXXXXXXXXXXXXX.

Cererea s-a judecat la data de 23.06.2021, constatările instanței și concluziile reprezentantului apelantei fiind consemnate în scris prin încheierea de ședință de la acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, în temeiul prevederilor art. 396 alin. 1 și 2 Cod procedură civilă, instanța a dispus amânarea pronunțării hotărârii pentru data de astăzi, 02.07.2021.

TRIBUNALUL

Deliberând, constată:

Prin **decizia civilă nr. 801/03.12.2020** pronunțată de **Tribunalul** -----
----- în dosarul nr. XXXXXXXXXXXXXXXX, având ca obiect cerere de valoare redusă, s-a admis, ca fondat, apelul declarat de apelanta pârâtă ----- Filiala -----
-----, în contradictoriu cu intimata reclamantă -----, și, în consecință, s-a anulat sentința civilă nr. 1908/16.06.2020 pronunțată de Judecătoria -----
----- și s-a trimis cauza spre judecare Judecătoriei -----, ca instanță competentă teritorial să soluționeze cauza.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut că, prin rezoluția emisă la data de 04.05.2020 în dosarul civil nr. XXXXXXXXXXXXXXXX al Judecătoriei B-----
----- s-a dispus, în baza art. 201 alin. 1 și art. 1030 alin. 3 Cod procedură civilă, „comunicarea formularului de cerere și a înscrisurilor anexă către pârât, cu mențiunea că are obligația de a depune răspunsul completat în termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 1030 alin. 4 Cod procedură civilă, sub rezerva prevederilor art. 1031 alin. 2 Cod procedură civilă”.

Actele de procedură au fost comunicate pârâtei la data de 06.05.2020, conform dovezii de înmănare de la dosar. Aceasta a formulat întâmpinare și cerere reconvențională, pe care le-a depus la oficiul poștal la data de 15.06.2020, conform mențiunii de pe plicul de la dosar; și care au fost înregistrate la 17.06.2020, astfel cum rezultă din ștampila aplicată de registratura Judecătoriei -----.

Prin rezoluția din data de 10.06.2020, instanța a stabilit termen de judecată în cauză la data de 16.06.2020, în ședința camerei de consiliu, fără citarea părților; termen la care a fost soluționată cauza.

Prin art. 1 din Decretul Președintelui României nr. 240/14.04.2020 s-a dispus că „Începând cu data de 15 aprilie 2020, se prelungește cu 30 de zile starea de urgență pe întreg teritoriul României, instituită prin Decretul nr. 195/2020, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 212 din 16 martie 2020”.

În drept, instanța a reținut că, potrivit art. 62 din Anexa 1 la Decret: „Prescripțiile, uzucapiunile și termenele de decădere de orice fel, altele decât cele prevăzute la art. 63 alin. (12), nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență, dispozițiile art. 2532 pct. 9 teza a II-a din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil sau alte dispoziții legale contrare nefiind aplicabile”.

Art. 1030 Cod procedură civilă, referitor la procedura cererilor de valoare redusă, prevede:

„(3) După primirea formularului de cerere completat corect, instanța va trimite de îndată pârâtului formularul de răspuns, însoțit de o copie a formularului de cerere și de copii de pe înscrisurile depuse de reclamant.

(4) În termen de 30 de zile de la comunicarea actelor prevăzute la alin. (3), pârâtul va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător, precum și copii de pe înscrisurile de care înțelege să se folosească. Pârâtul poate să răspundă prin orice alt mijloc adecvat, fără utilizarea formularului de răspuns”.

Astfel, termenul de 30 de zile acordat pârâtei pentru depunerea întâmpinării a început să curgă abia la data de 15.05.2020 și s-a împlinit în data de 15.06.2020 – termenul fiind calculat în condițiile prevăzute de art. 62 din Anexa 1 la Decretul Președintelui României nr. 240/2002, coroborate cu cele ale art. 181 alin. 1 pct. 2 și alin. 2, art. 183 alin. 1, art. 184 alin. 1 și art. 1030 alin. 4 Cod procedură civilă.

Așadar, depunerea de către pârâtă a întâmpinării și cererii reconvenționale la oficiul poștal la data de 15.06.2020 s-a făcut cu respectarea termenului legal.

În ceea ce privește excepția de necompetență teritorială a Judecătoriei _____, invocată de pârâtă prin întâmpinare, instanța a constatat că, potrivit art. 1028 Cod procedură civilă, cu referire la instanța competentă în soluționarea cererilor de valoare redusă: „(1) Competența de a soluționa cererea în primă instanță aparține judecătoriei. (2) Competența teritorială se stabilește potrivit dreptului comun”; iar art. 107 alin. 1 Cod procedură civilă instituie regula generală potrivit căreia „Cererea de chemare în judecată se introduce la instanța în a cărei circumscripție domiciliază sau își are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel”.

Este vorba despre un caz de competență teritorială relativă, de ordine privată; care poate fi invocată în condițiile art. 130 alin. 3 Cod procedură civilă: „Necompetență de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii”.

În consecință – constatând că pârâtă a invocat în termen legal excepția de necompetență teritorială a Judecătoriei _____, și raportat la dispozițiile art. 480 alin. 2 Cod procedură civilă, potrivit cu care „Dacă instanța de apel stabilește că prima instanță a fost necompetentă, iar necompetența a fost invocată în condițiile legii, va anula hotărârea atacată și va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent (...)” – tribunalul a admis apelul, a anulat sentința civilă nr. 1908/16.06.2020 pronunțată de Judecătoria _____ și a trimis cauza spre judecare Judecătoriei _____, ca instanță competentă teritorial să soluționeze cauza, față de sediul societății pârâte și HGR nr. 337/09.07.1993 pentru stabilirea circumscripțiilor judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătorii.

La data de 19.01.2021, apelanta _____ (fosta _____ Filiala _____) a formulat **cerere de completare dispozitiv**, prin care a solicitat să se dispună completarea dispozitivului deciziei civile nr. 801/03.12.2020 pronunțată de către Tribunalul _____, în sensul soluționării cererii accesorii, admiterea acesteia, cu consecința acordării cheltuielilor de judecată, reprezentate de onorariu avocațial în cuantum de 2.500 lei, conform facturii seria _____ și nr. 102 din 28.08.2020 și chitanței seria _____ și nr. _____ din 28.08.2020, în cuantum de 1.500 lei; precum și conform facturii seria _____ și nr. _____ din 19.10.2020 și chitanței nr. _____ din 19.10.2020, în cuantum de 1.000 lei – toate emise de Cabinet de avocat C_____ A_____ M_____

____; și taxa judiciară de timbru, în cuantum de 100 lei, conform chitanței seria nr. _____, din data de 17.08.2020, emisă de Comuna _____.

În motivare s-a arătat, privitor la starea de fapt, că reclamanta-intimată a formulat cerere de valoare redusă, care a fost înregistrată pe rolul Judecătoriei _____ sub nr. dosar XXXXXXXXXXXXX, prin care a solicitat obligarea pârâtei-apelante la plata sumei de 6.720,71.

Apelanta a formulat întâmpinare și cerere reconvențională, ocazie cu care a semnalat, printre altele, necompetența teritorială relativă a Judecătoriei _____. Apelanta a arătat că, raportat la sediul său, Judecătoria N_____ este instanță competentă general, material și teritorial să judece prezenta pricină.

Prin sentința civilă nr. 1908/16.06.2020 pronunțată de Judecătoria _____ în prezentul dosar, instanța a admis cererea de valoare redusă formulată de reclamanta-intimată, cu nesocotirea competenței sale teritoriale.

Apelanta a formulat apel împotriva hotărârii evocate, prin care a solicitat admiterea apelului și anularea sentinței atacate, în principal, ca fiind pronunțată de o instanță necompetentă din punct de vedere teritorial exclusiv, cu consecința trimiterii cauzei spre rejudecare Judecătoriei _____, în calitate de instanță competentă teritorial exclusiv; iar, în subsidiar, ca fiind pronunțată cu nerespectarea termenelor prohibitive, cu consecința reținerii cauzei spre judecare.

În cuprinsul întâmpinării și cererii reconvenționale formulate, apelanta a solicitat instanței să se pronunțe și asupra cheltuielilor de judecată, reprezentate de onorariul avocațial, astfel cum reiese din mențiunea „cu cheltuieli de judecată”. Tot în acest sens sunt și mențiunile din încheierea de ședință din 18.11.2020 pronunțată de Tribunalul B_____ în prezentul dosar, în cuprinsul căreia s-a consemnat că „Reprezentanta apelantei (...) solicită cheltuieli de judecată”.

Instanța a admis apelul formulat; dar, deși apelanta a solicitat obligarea intimătei la plata cheltuielilor de judecată, ocazionate de onorariul avocațial, în cuprinsul dispozitivului deciziei civile nr. 1908/16.06.2020 pronunțată de Tribunalul _____ nu se regăsește soluția pronunțată cu privire la această cerere. Mai precis, nicăieri în cuprinsul hotărârii evocate nu se regăsesc mențiuni cu privire la cheltuielile de judecată, nici în sensul admiterii, nici al respingerii acestora, deși apelanta a câștigat etapa apelului, iar intimata este parte căzută în pretenții.

S-a apreciat că omisiunea instanței de a se pronunța cu privire la capătul de cerere accesoriu, prin care a solicitat acordarea cheltuielilor de judecată, impune completarea deciziei civile nr. 801/03.12.2020 pronunțate de Tribunalul _____, cu consecința admiterii cererii de acordare a cheltuielilor de judecată, reprezentate de onorariu avocațial în cuantum de 2.500 lei și taxa judiciară de timbru în cuantum de 100 lei.

În ceea ce privește completarea hotărârii, procedura și condițiile completării unei hotărâri sunt evocate de dispozițiile art. 444 alin. 1 Cod procedură civilă invocat. În doctrină s-a arătat că „Se procedează la completarea hotărârii numai atunci când instanța s-a pronunțat *minus petita*, în raport de ceea de efectiv s-a cerut. Această situație va rezulta din compararea cererii introductive, accesorii, conexe, incidentale, după caz, și a concluziilor în fond cu dispozitivul hotărârii”.

Obligația de plată a cheltuielilor de judecată de către reclamantă și noțiunea de parte căzută în pretenții este desemnată de art. 453 Cod procedură civilă invocat. În cuprinsul hotărârii, mai precis în dispozitiv, trebuia să se regăsească soluția pronunțată cu privire la cererea de acordare a cheltuielilor de judecată, precum și la cuantumul acestora.

În ceea ce privește omisiunea instanței de a se pronunța asupra capătului de cerere accesoriu, referitor la cheltuielile de judecată, reclamanta intimată _____ este parte căzută în pretenții, în virtutea soluției de admitere a apelului formulat împotriva sentinței civile nr. 1908/16.06.2020 pronunțate de Judecătoria _____. Această soluție trebuia să atragă obligarea părții căzute în pretenții, respectiv a reclamantei intimăte, la plata cheltuielilor de judecată, în temeiul culpei procesuale reținute în sarcina acesteia, pentru introducerea unei cereri de valoare redusă la o instanță necompetentă teritorial. Culpă procesuală reținută de instanța de judecată are în vedere, în primul rând,

stabilirea responsabilității părții căreia i se datorează demararea procesului sau alte incidente ivite în cursul judecății. Mai mult, dovada cheltuielilor de judecată avansate de către apelantă se afla la dosarul cauzei, la momentul pronunțării hotărârii, aceasta fiind depusă la termenul de judecată din data de 18.11.2020. În consecință, apelanta și-a îndeplinit obligația de a depune la dosarul cauzei cheltuielile de judecată până la închiderea dezbaterilor, potrivit art. 452 Cod procedură civilă.

Soluția de admitere a apelului este susceptibilă să atragă soluția de admitere a cererii de plată a cheltuielilor de judecată, cu care apelanta a investit instanța de apel. Cu toate acestea, decizia civilă nr. 801/03.12.2020 pronunțată de Tribunalul _____, prin care instanța a soluționat definitiv prezenta cauză, nu cuprinde nicio mențiune referitoare la cererea accesorie de obligare a intimatei la plata cheltuielilor de judecată, deși a fost formulată o cerere în acest sens. În mod indubitabil, ne aflăm într-o situație de *minus petita*, în cadrul căreia instanța este ținută să intervină și să remedieze omisiunea survenită, prin pronunțarea unei soluții cu privire la cererea de acordare a cheltuielilor de judecată. Câtă vreme cererea principală a fost admisă în integralitate, se impune acordarea cheltuielilor de judecată, căci intimata este parte căzută în pretenții și este obligată să suporte cheltuielile ocazionate apelantei de prezentul litigiu, în temeiul prevederilor art. 451 și urm. Cod procedură civilă. Admiterea cererii accesorii și, în consecință, obligarea reclamantei intimată la plata cheltuielilor de judecată constituie o aplicație practică a principiului *accessorium sequitur principale*, căci o cerere accesorie urmează sparta cererii principale, iar această din urmă cerere a fost admisă. În urma admiterii cererii de completare a hotărârii, urmează să se pună în executare o obligație de a da, a cărei întindere și existență trebuie să fie expres și precis determinată în cuprinsul unei hotărâri judecătorești care să constituie titlu executoriu.

Posibilitatea de reducere a cheltuielilor de judecată, în funcție de categoria în care acestea pot fi încadrate, este consacrată de prevederile art. 451 alin. 2 Cod procedură civilă. Astfel, legiuitorul a prevăzut în mod expres și limitativ ipotezele în care instanța poate dispune reducerea cheltuielilor de judecată, iar taxa judiciară de timbru nu face parte din categoria cheltuielilor de judecată care să poată fi reduse, astfel că aceasta trebuie restituită în integralitate părții care a câștigat procesul, de către partea căzută în pretenții.

Apelanta a apreciat că este îndreptățită la recuperarea cheltuielilor de judecată, reprezentate de taxa judiciară de timbru.

Precizează că a achitat taxa judiciară de timbru aferentă apelului formulat, în quantum de 100 lei, conform chitanței seria _____ nr. _____ din data de 17.08.2020, emisă de Comuna _____. Ca urmare a pronunțării deciziei civile nr. 801/03.12.2020, de către Tribunalul _____, apelanta a câștigat procesul, astfel că este îndreptățită la recuperarea tuturor cheltuielilor de judecată avansate. Taxa judiciară de timbru reprezintă o cheltuială de judecată, care nu poate fi redusă de către instanța de judecată, ci trebuie acordată în integralitate, în mod obligatoriu, fără posibilitatea de a fi redusă.

La data de 19.02.2021, intimata _____ a depus la dosar **întâmpinare**, prin care a solicitat respingerea în totalitate, ca neîntemeiată, a cererii de completare a dispozitivului deciziei civile nr. 801/03.12.2020 pronunțată de Tribunalul _____, cu privire la admiterea și acordarea cheltuielilor de judecată în sumă de 2.500 lei, reprezentând onorariu avocațial, respectiv a sumei de 100 lei, reprezentând taxa judiciară de timbru; cu plata cheltuielilor de judecată, constând în onorariu avocațial.

În motivare s-a arătat, cu privire la respingerea în totalitate, ca neîntemeiată, a cererii de admitere și acordare a cheltuielilor de judecată, că apelanta nu a făcut dovada cheltuielilor de judecată efectuate, respectiv nu a depus la dosarul cauzei dovada achitării onorariului avocațial, respectiv dovada achitării taxei judiciare de timbru.

S-au invocat dispozițiile art. 452 Cod procedură civilă, arătându-se că apelanta nu și-a îndeplinit obligațiile ce îi revin, respectiv nu a depus dovada cheltuielilor de judecată până cel târziu la închiderea dezbaterilor asupra fondului cauzei, respectiv nu a solicitat, până la închiderea dezbaterilor, recuperarea cheltuielilor de judecată, pe cale separată.

Nerespectarea prevederilor legale imperative menționate duce la decăderea apelantei din dreptul de a mai solicita cheltuieli de judecată.

Afirmația apelantei, conform căreia aceasta a menționat atât în întâmpinare, cât și în cererea reconvențională „cu cheltuieli de judecată”, nu poate fi luată în considerare de către instanța de judecată, dat fiind faptul că apelanta nu a făcut dovada existenței și întinderii cheltuielilor de judecată, astfel încât instanța să aibă posibilitatea să se pronunțe asupra capătului de cerere. Nu este suficientă solicitarea apelantei a cheltuielilor de judecată, ci acestea trebuie și probate, respectiv depuse la dosarul cauzei în termenul de decădere menționat la art. 452 Cod procedură civilă.

Cheltuielile de judecată nu pot fi legal acordate, raportat la prevederile art. 453 Cod procedură civilă, întrucât, prin decizia nr. 801/3.12.2020, cauza a fost trimisă spre rejudecare primei instanțe, fără a se soluționa pe fond cererile deduse judecătii, în sensul admiterii în tot sau în parte, situație față de care la acest moment procesual nu pot fi acordate.

S-a arătat că, în cazul în care instanța va trece peste excepția invocată, intimata solicită instanței să aibă în vedere reducerea cuantumului onorariului avocațial ca fiind disproporționat în raport cu valoare și complexitatea cauzei. Față de obiectul cererii de chemare în judecată, valoare redusă, respectiv de cuantumul pretenției solicitate, de 6.720,71 lei, consideră că onorariul avocațial în sumă de 2.500 lei este disproporționat față de obiectul acțiunii și valoarea acesteia.

Intimata a solicitat instanței să aibă în vedere prevederile art. 451 alin. 2 Cod procedură civilă și să se aibă în vedere circumstanțele cauzei: exercitarea drepturilor procesuale de către apelantă cu rea credință sau cel puțin gravă neglijență a cererilor la dosarul cauzei, ce nu îi poate fi imputată; depunerea prin poștă, în ultima zi, astfel ca cererile să nu poată fi obiectiv verificate de instanța de fond.

Prin încheierea din data de 18.03.2021, în temeiul prevederilor art. 399 Cod procedură civilă, tribunalul a dispus **repunerea cauzei pe rol** pentru a se relua dezbaterile în **complet de divergență**, cu privire la cererea de completare dispozitiv; fiind stabilit termen la data de 28.04.2021.

La data de 06.05.2021, petenta _____ (fosta _____ Filiala _____ a depus la dosar **cerere de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție**, prin care a solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție **în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept** referitoare la interpretarea și aplicarea art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, pentru a se stabili:

Dacă prin sintagma „partea care pierde procesul”, respectiv prin noțiunea „procesul” se înțelege partea care pierde o etapă din fazele care alcătuiesc procesul civil (ciclul procesual), raportat la art. 13, art. 83 alin. 1 și art. 97 alin. 1 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 32 din Codul de procedură civilă, sau

Dacă prin sintagma partea care pierde procesul, respectiv prin noțiunea de „procesul” se înțelege partea care pierde ultima fază/etapă din ciclul procesual (reprezentată de apel și, eventual, recurs) sau chiar fond, în rejudecare, iară a prezenta relevanță soluția pronunțată în etapa procesuală anterioară.

În motivare s-a arătat expunerea succintă a procesului, obiectul investiției instanței, stadiul procesului în care se află cauza.

Dispozițiile legale supuse interpretării sunt cuprinse în art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, care prevede că „Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată”. Aceste prevederi trebuie interpretate prin raportare la art. 13 alin. 3 Cod procedură civilă, care stabilesc că „Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului, să propună probe, să își facă apărări, să își prezinte susținerile în scris și oral și să exercite căile legale de atac, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege”.

Prevederile legale supuse interpretării trebuie analizate prin coroborarea acestora cu normele conținute în art. 83 alin. 1 teza I Cod procedură civilă, care arată că „În fața primei instanțe, în apel, precum și în recurs, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar”.

Aceste prevederi sunt în strânsă legătură cu cele conținute în art. 87 alin. 1 Cod procedură civilă, potrivit cărora: „Mandatul este presupus dat pentru toate actele procesuale

îndeplinite în fața aceleiași instanțe; el poate fi însă restrâns, în mod expres, la anumite acte”.

Nu trebuie omise nici dispozițiile art. 32 din OUG nr. 80/2013, potrivit cărora „Taxele judiciare de timbru se datorează atât pentru judecata în primă instanță, cât și pentru exercitarea căilor de atac, în condițiile prevăzute de lege”.

Nu în ultimul rând, trebuie avute în vedere dispozițiile conținute de art. 452 Cod procedură civilă, care arată că „Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței și întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului.” În opinia reclamantei, noțiunile neclare, care fac obiectul sesizării, trebuie analizate coroborate cu prevederile legale antecitate și trebuie avute în vedere, cu prilejul soluționării cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept sunt reglementate de art. 519 Cod procedură civilă, care arată că „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respectiv, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

Din economia dispozițiilor legale evocate s-a arătat că, pentru admisibilitatea cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

(1) pricina în cadrul căreia s-a ivit chestiunea de drept supusă soluționării să se afle în ultimă instanță;

(2) soluționarea, pe fond, a cauzei, să depindă de chestiunea de drept supusă interpretării;

(3) chestiunea de drept supusă interpretării să fie nouă, iar Înalta Curte să nu fi statuat asupra acesteia;

(4) chestiunea de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii.

Astfel cum urmează a se arăta, condițiile de admisibilitate sunt îndeplinite în mod cumulativ, fiind astfel deschisă calea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către completul investit cu soluționarea prezentei pricini.

Cauza se află în calea de atac a apelului, care reprezintă ultima etapă procesuală de judecată a cererii de valoare redusă, conform art. 1033 alin. 1 și 3 Cod procedură civilă, potrivit căruia „(1) Hotărârea judecătorească este supusă numai apelului la tribunal, în termen de 30 de zile de la comunicare, (3) Hotărârea instanței de apel se comunică părților și este definitivă”. Mai departe, prezintă relevanță dispozițiile art. 483 alin. 2 teza a II-a Cod procedură civilă, potrivit căruia „De asemenea, nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de prima instanță sunt supuse numai apelului”.

Prin urmare, apelul este singura cale de atac care poate fi promovată împotriva hotărârii de fond, prin care se soluționează cererea de valoare redusă, iar instanța de apel este ultima instanță, în mod indubitabil. Câtă vreme hotărârea pronunțată de instanța de apel nu poate fi atacată cu recurs, este limpede că instanța de apel, care a pronunțat hotărârea definitivă, este ultima instanță, în sensul reținut de art. 519 Cod procedură civilă. În consecință, este îndeplinită prima condiție pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Soluționarea pe fond a cauzei depinde de chestiunea de drept supusă interpretării, respectiv înrăurirea solicitării de lămurire asupra soluției date cererii accesorii, de fond.

Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, este îndeplinită, deoarece acordarea cheltuielilor de judecată generate pe fondul cauzei și cele solicitate în apel depind de sensul care va fi acordat noțiunii de „proces” (partea care pierde procesul), din cuprinsul art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă. Cererea de acordare a cheltuielilor de

judecată dintr-o etapă procesuală precedentă, aferentă litigiului purtat între aceleași părți, face parte din solicitările de fond ale litigiului pendinte. Mai exact, instanța de apel nu va putea stabili dacă hotărârea pronunțată în calea de atac va produce efecte inclusiv asupra cheltuielilor acordate pe fondul cauzei. Doar într-o atare manieră se vor putea stabili limitele desființării hotărârii primei instanțe, respectiv dacă acestea se răsfrâng inclusiv asupra soluției de acordare a cheltuielilor de judecată. Tot astfel, se va putea lămuri dacă partea căzută în pretenții datorează cheltuieli de judecată în apel, prilejuite de această cale de atac, sau dacă acestea vor fi acordate în rejudicare. Chiar dacă s-au solicitat cheltuielile de judecată avansate în apel, acestea reprezintă tot chestiuni de fond, asupra unei cereri accesorii, mai ales că divergența s-a născut asupra obligației de plată a acestor cheltuieli tot pe fondul cauzei, în rejudicare.

Cererea de acordare a cheltuielilor de judecată este o cerere accesorie, de fond, a cărei soartă depinde de soluția dată cererii principale, pe fondul cauzei. Așadar, s-a avut în vedere o cerere accesorie, de fond. Soarta cererii de acordare a cheltuielilor de judecată, soluționate prin hotărârea atacată, depinde de lămurirea chestiunii supuse interpretării. Natura cererii cu care a fost investită instanța a fost dezlegată și prin decizia nr. 2/2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, prin care s-a stabilit, la paragraful 63, că „Această dezlegare este aplicabilă atât în situația în care calea de atac vizează exclusiv soluția referitoare la cererea accesorie privind cheltuielile de judecată, cât și în cazul în care calea de atac are ca obiect, pe lângă modul de soluționare a cererii accesorii privind cheltuielile de judecată, și alte aspecte soluționate prin aceeași hotărâre”. Din expunerea redată, cu caracter obligatoriu pentru instanțele naționale, transpare ferm natura solicitării cu care a fost investită instanța, în fața căreia a fost formulată solicitarea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Soluționarea cererii în calea de atac nu influențează natura acesteia, întrucât etapa procesuală în cadrul căreia au fost solicitate cheltuielile de judecată nu poate influența natura acestei cereri – accesorii, de fond. În măsura în care s-ar oferi o altă interpretare asupra naturii cererii, s-ar putea afirma că în apel se soluționează o cerere distinctă de fondul cauzei și că instanța de apel nu se poate pronunța pe fond. În concluzie, chiar dacă solicitarea este formulată în calea de atac, aceasta nu îi răpește chestiunii în discuție natura de solicitare de fond, de care depinde soluționarea cauzei, în apel (în ultimă instanță). Instanțele de apel sunt investite să judece în fond, chiar dacă soluționează o cale de atac și controlează hotărârea primei instanțe. Trebuie stabilită larghețea noțiunii de „soluționare de fond” și, mai precis, trebuie stabilit dacă aceasta include atât soluționarea cererilor principale, cât și cererile accesorii, precum este cererea de acordare a cheltuielilor de judecată cu care a fost investită instanța.

Referitor la problema analizării cererii de acordare a cheltuielilor de judecată, sub aspectul soluționării pe fond a cauzei, Înalta Curte de Casație și Justiție, cu prilejul analizării prevederilor art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, a statuat în cuprinsul deciziei nr. 59/2017 în pronunțarea unei hotărâri prealabile, din data de 06.11.2017, că

„58. Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei este îndeplinită deoarece acordarea cheltuielilor de judecată generate de actualul proces având ca obiect obligarea pârâtului la suportarea pretențiilor constând în cheltuielile de judecată dintr-un precedent litigiu purtat între aceleași părți și soluționat definitiv face parte din solicitările de fond ale litigiului pendinte, situația corespunzând ipotezei în care cheltuielile de judecată sunt solicitate, de această dată, pe cale accesorie, în chiar litigiul care le-a determinat (...).

60. Prin urmare, de modul de dezlegare a problemei de drept sesizate depinde soluționarea pe fond a uneia dintre solicitările procesului pendinte, respectiv cea constând în pretenția accesorie relativă la recunoașterea dreptului reclamantului la recuperarea cheltuielilor de judecată generate de actualul proces”.

Mai departe, câtă vreme textul nu distinge între natura cererilor, sub aspectul soluționării lor pe fond, este limpede că acestea pot fi atât cereri principale, cât și cereri accesorii. Prin urmare, natura accesorie a unei cereri este suficientă pentru a putea fi supusă analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție, nefiind necesară investirea, în apel, cu o cerere principală.

În ceea ce privește soluționarea cererii de completare, pe fond, aceasta depinde de chestiunea de drept analizată.

Principalele argumente din cererea de completare a dispozitivului vizează necesitatea pronunțării asupra cheltuielilor de judecată, în sensul acordării lor, ca urmare a admiterii apelului formulat. Argumentele centrale din cererea de completare a hotărârii pronunțate în calea de atac a apelului, pentru soluționarea căreia s-a format completul de divergență, sunt fundamentate de posibilitatea părții de a beneficia de cheltuielile de judecată, acordate pentru etapa procesuală câștigată, fără a putea fi anihilată această posibilitate, cu atât mai mult cu cât apelul a fost admis în integralitate. Acesta a fost argumentul-focar cu care a fost sesizată instanța de apel și prima susținere expusă.

Dependența soluției ce va fi pronunțată de interpretarea chestiunii de drept este subliniată de obiectul cererii de completare formulată, care este centralizată strict asupra chestiunii supuse interpretării. Stringența pronunțării asupra acestei chestiuni de drept reiese, cu prisosință, din caracterul deosebit de frecvent întâlnit al cererii accesorii cu care a fost investită instanța, respectiv cererea de acordare a cheltuielilor de judecată. Cu alte cuvinte, nu poate fi omisă că aceste chestiuni de drept și norma care le conține au cea mai largă sferă de aplicabilitate și incidența în economia normativă și practică. Cu alte cuvinte, majoritatea litigiilor presupun cheltuieli de judecată, care sunt avansate de către părți, pentru fiecare etapă procesuală în parte. În acest context trebuie semnalat că, în ceea ce privește o cerere atât de comună și frecvent întâlnită în practică, soluția ar trebui să fie unanimă la nivel național și cu atât mai mult în cadrul aceleiași instanțe, pentru a se putea asigura o practică unitară și previzibilă în acest sens. Or, după cum se poate lesne observa, completul de judecată investit cu soluționarea cererii de acordare a cheltuielilor de judecată a apreciat că este necesară constituirea unui complet de divergență, cu privire la o chestiune juridică atât de banală. Completul de judecată a constituit completul de divergență strict pentru soluționarea chestiunii supuse interpretării, astfel încât interpretarea pe care o va da completul de divergență, respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, este hotărâtoare asupra soluției ce urmează a fi pronunțată în cauză. Această interpretare se impune mai ales că soluțiile jurisprudențiale și doctrinare promovate sunt diferite, referitoare la această chestiune de drept. În aparență, această chestiune apare facilă, deși, în realitate, suscită o multitudine de interpretări neunitare, ceea ce denotă caracterul neclar al acesteia.

Chestiunea supusă interpretării este nouă și Înalta Curte de Casație și Justiție nu a mai statuat asupra acesteia. Trebuie remarcat că această condiție, a noutății, se analizează prin prisma lipsei analizei chestiunii supuse interpretării de către instanța supremă. Cu alte cuvinte, noutatea se referă la inexistența unei pronunțări anterioare asupra chestiunii de drept ce face obiectul cererii, aspect care reiese din utilizarea sintagmei „și” în economia textului legal, respectiv din interpretarea gramaticală a textului. În urma consultării jurisprudenței, se poate observa că Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a pronunțat asupra acestei chestiuni. Aceasta s-a pronunțat asupra interpretării art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, prin decizia nr. 59/2017, însă dintr-o altă perspectivă, și anume prin prisma incidenței acestor prevederi în situația solicitării cheltuielilor de judecată pe cale principală, iar nu prin prisma întinderii acestei sintagme, cu privire la etapele procesuale/ciclul procesual. Aceste chestiuni diferite au în vedere aspecte practice diferite. Mai mult, necesitatea interpretării aceleiași norme, însă dintr-o altă perspectivă, subliniază caracterul neclar al acesteia și necesitatea admiterii cererii de sesizare. În situația supusă analizei, sunt avute în vedere ipotezele solicitării cheltuielilor de judecată printr-o cerere accesorie cererii principale, care urmează regimul acesteia din urmă, în vreme ce soluția pronunțată deja în interpretarea acestei norme are în vedere situațiile solicitării cheltuielilor de judecată pe calea unei cereri principale, cu regim procedural propriu și diferit ipotezei anterioare. Instanțele de judecată și implicit instanța supremă nu s-au pronunțat niciodată asupra interpretării date sintagmei de „parte care pierde procesul”, în sensul de a se lămurii întinderea terminologiei de „proces”, în privința obligației de plată a cheltuielilor de judecată.

Chestiunea supusă interpretării nu face obiectul unui recurs în interesul legii, deși jurisprudența este net diferențiată cu privire la interpretarea dată acestei chestiuni. O parte din jurisprudență asimilează noțiunea de „proces” unei etape procesuale, în timp ce

o altă parte din jurisprudență înțelege, prin această terminologie, un ciclu procesual imperfect, cuprins din fond și apel, cale ordinara de atac.

În ceea ce privește chestiunile de drept ce formează obiectul sesizării, s-a apreciat că doctrina tratează diferit sensul culpei procesuale a părții căzute în pretenții, fără a oferi prea multe explicații în acest sens, care ar putea fi edificatoare.

S-au invocat opiniile conform cărora sintagma „partea care pierde procesul” este echivalentă unei etape procesuale (Mihaela Tăbărcă, *Drept procesual civil, procedura necontencioasă în fața primei instanțe, procedura necontencioasă judiciară*, Ed. Solomon, București, 2017, pag. 690; Viorel Mihai Ciobanu, Marian Nicolae, *Noul Cod de procedură civilă*, vol. I, art. 1-526, Ediția a II-a, revizuită și adăugită. Editura Universul juridic, București, 2016, p. 1259; Ioan Leș, *Tratat de drept procesual civil, vol. I, Principii și instituții generale*).

S-au invocat opiniile conform cărora prin sintagma „partea care pierde procesul” se înțelege pierderea întregului ciclu procesual aferent dezbaterei în fond a cauzei, fond și apel (Ion Deleanu, *Tratat de procedură civilă, Noul Cod de procedură civilă*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 129-130, nota de subsol nr. 2; Ioan Leș, *Tratat de drept procesual civil, vol. I, Principii și instituții generale. Judecata în fața primei instanțe*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 578, pag. 581-582).

S-a apreciat că jurisprudență tratează diferit problema supusă interpretării în următoarele hotărâri: sentința civilă nr. 549/24.05.2018 pronunțată de Tribunalul Timiș în dosarul nr. 6505/30/2017; decizia civilă nr. 314/05.12.2019 pronunțată de Tribunalul Satu Mare în dosarul nr. 4297/218/2018; decizia civilă nr. 1077/ 12.09.2017 pronunțată de Tribunalul Cluj în dosarul nr. 18885/211/2016; decizia civilă nr. 1088/A/14.05.2018 pronunțată de Tribunalul Specializat Cluj.

În ceea ce privește opinia exprimată prin decizia nr. 59/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, s-a arătat că Înalta Curte de Casație și Justiție a tratat prevederile art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă dintr-o altă perspectivă, fără a se da o rezolvare problematicei interpretării avute în vedere în prezenta sesizare.

Totuși, se impun a fi reținute o parte din aceste considerente, în cuprinsul cărora s-a reținut că:

„83. Or, atât timp cât, potrivit art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, cel ținut de plata cheltuielilor de judecată este partea care pierde procesul, se înțelege că, în economia reglementării destinate acordării cheltuielilor de judecată (art. 451-455 Cod procedură civilă), o situație de admitere a acțiunii reclamantului și de respingere a cererii accesorii de plată a cheltuielilor de judecată (de către pârât) nu este îngăduită și posibilă, în ipoteza subînțeleasă a dovedirii lor decât în limitele procesuale date de dispozițiile art. 454 Cod procedură civilă.

88. Precum s-a arătat, reclamantul nu poate fi în culpă atunci când își exercită un drept al său, iar pârâtul, care pierde procesul și care nu se manifestă în limitele art. 454 Cod procedură civilă, nu poate fi considerat lipsit de culpă în legătură cu litigiul având ca obiect plata cheltuielilor de judecată aferente unui litigiu anterior.

89. Drept consecință, nici nu poate fi exonerat de plata cheltuielilor de judecată odată ce s-a admis acțiunea reclamantului. Suportarea cheltuielilor de judecată nu are semnificația unei duble sancționări a acestuia pentru culpa din primul proces, ci pentru aceea decurgând din manifestarea sa procesuală în cel de-al doilea litigiu.”

S-a apreciat că noțiunea de „parte care pierde procesul” trebuie înțeleasă în sensul de parte care pierde o etapă procesuală.

Scopul interpretării unei norme juridice a fost expus deosebit de pertinent în paragrafele 70-71 din decizia nr. 59/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, unde s-a reținut că:

„70. Funcția mecanismului procesual al întrebării prealabile se poate realiza încă în acest stadiu, prin preîntâmpinarea extinderii și generalizării practicii neunitare, examenul jurisprudențial efectuat relevând că nu s-a cristalizat o jurisprudență majoritară în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită.

71. Deși aparent vizând o problemă nedificilă de drept, care este legată de un text de lege complet și clar, nelacunar ori nesusceptibil de interpretări, întrebarea instanței de trimitere reclamă o clarificare prin intervenția instanței supreme tocmai în considerarea opiniilor diferite exprimate în legătură cu aplicarea sa și a argumentelor ce le susțin.

Recursul la concursul instanței supreme este determinat de sintagmele utilizate de legiuitor cu prilejul abordării sensului de „proces”, care este tratat atât în vederea desemnării unui întreg ciclu procesual, cât și în vederea determinării unei etape procesuale, așa cum reiese din art. 13 alin. 3 Cod procedură civilă, unde se face referire la fazele de desfășurare a procesului, cât și din art. 451 alin. 1 Cod procedură civilă, unde legiuitorul are în vedere „cheltuieli necesare pentru buna desfășurare a procesului”, când se are în vedere întregul ciclu procesual. Tot astfel, Cap. II din Codul de procedură civilă este rezumat cu titlul „Principiile procesului civil”, fiind avut în vedere, evident, întreg procesul civil, de la demarare până în etapa executării silite. În dezacord cu acest sens, art. 19 Cod procedură civilă utilizează aceeași noțiune, însă în sensul unei etape procesuale – judecătorul investit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului.

Exemplele similare sunt deosebit de numeroase, iar tratarea punctuală a acestora ar împovăra inutil prezentul demers. Sunt redată, totuși, exemplificativ, câteva articole, care susțin sensul diferit al aceleiași noțiuni. Etapele procesuale sunt avute în vedere prin noțiunea de „proces” în cuprinsul art. 22 alin. 3, art. 39 alin. 1, art. 42 alin. 1 pct. 6, art. 68 alin. 2, art. 73 alin. 2, art. 78 alin. 3, art. 83 alin. 1, art. 87 alin. 1, art. 157 alin. 1 lit. a), art. 160 alin. 2, art. 203 alin. 1, toate din Codul de procedură civilă. În schimb, este utilizată aceeași noțiune pentru determinarea unui ciclu în cuprinsul art. 18, art. 21 alin. 2, art. 20, art. 39 alin. 2, art. 56, art. 57 alin. 3, art. 90 alin. 3, art. 134, art. 140, toate din Codul de procedură civilă. Exemplele de acest fel, pentru ambele sensuri, sunt numeroase și pot continua.

Societatea apelantă consideră că cheltuielile de judecată sunt efectuate pentru fiecare etapă procesuală în parte.

Astfel, prevederile legale din materia principiilor procedurii civile statuează că procesul civil este secționat în mai multe etape, așa cum reiese din sintagma „toate fazele de desfășurare a procesului”. Aceste etape procesuale presupun cheltuieli distincte. Cu alte cuvinte, fiecare etapă/fază procesuală generează cheltuieli independente, proprii fazei în care sunt efectuate, fără legătură cu etapa procesuală anterioară. Această concluzie se desprinde din normele care tratează cheltuielile efectuate în procesul civil, reprezentate de taxele judiciare de timbru și onorariile avocaților, precum și din cele referitoare la onorariile experților sau drepturile bănești cuvenite martorilor.

Textul art. 83 alin. 1 Cod procedură civilă diferențiază reprezentarea convențională a părții, de către avocat, pentru fiecare etapă procesuală, care va atrage perceperea unui onorariu, aferent fiecărei etape, și inclusiv, prerogativa părților de a opta pentru un reprezentant convențional distinct, aferent fiecărei etape, întinderea mandatului acordat reprezentantului convențional asupra actelor de procedură și reprezentării efectuate pentru o singură etapă procesuală este definitiv trasată de art. 87 alin. 1 Cod procedură civilă, care este deosebit de clar și ferm în acest sens când face referire la „actele îndeplinite în fața aceleiași instanțe”. Așadar, onorariile avocațiale și alte asemenea cheltuieli sunt generate pentru fiecare fază/etapă a procesului civil, fără a fi angajate global, pentru întregul proces. În același sunt și prevederile art. 326 și art. 331 alin. 3 Cod procedură civilă. Orice urmă de îndoială este înlăturată de art. 32 din OUG nr. 80/2013, care face trimitere expresă la obligația de plată a taxei judiciare de timbru pentru fiecare etapă procesuală („taxele judiciare de timbru se datorează atât pentru judecata în primă instanță, cât și pentru exercitarea căilor de atac”).

Efectuarea cheltuielilor de judecată pentru fiecare etapă procesuală, în mod obligatoriu, mai ales prin prisma art. 32 din OUG nr. 80/2013, obligă la adoptarea aceleiași soluții în privința obligației de plată a acestora, pentru fiecare etapă procesuală. În caz contrar, este lipsit de orice explicație motivul pentru care cheltuielile de judecată trebuie angajate pentru fiecare etapă procesuală, în schimb, posibilitatea de recuperare a acestora să fie restrânsă la finalizarea unui ciclu procesual. S-a apreciat că atare soluție ar fi lipsită de orice echitate. Câtă vreme legiuitorul impune obligația de plată a cheltuielilor

de judecată în faze procesuale, este just să acorde posibilitatea părților de a-și recupera cheltuielile în aceeași manieră în care sunt efectuate și în funcție de soluția pronunțată asupra unei etape procesuale, raportat la care va fi stabilită culpa procesuală. Cheltuielile de administrare a probelor (martori, taxe judiciare de timbru sau rapoarte de expertiză) sunt efectuate pentru fiecare etapă procesuală, motiv pentru care este just ca acestea să fie acordate tot astfel cum sunt generate, și anume pentru fiecare etapă procesuală. Prin urmare, acestea trebuie acordate în funcție de soluția pronunțată asupra etapei procesuale care a determinat respectivele cheltuieli, iar nu în funcție de soluția pronunțată asupra unei etape procesuale ulterioare, care nu are absolut nicio legătură cu cheltuielile de judecată angajate în faza precedentă. Dincolo de aceste aspecte, în măsura în care norma privind obligația de plată a cheltuielilor de judecată ar fi interpretată în alt sens, ar lăsa fără suport practic aceste dispoziții legale.

Culpa procesuală, care include noțiunea de „parte care pierde procesul”, nu poate fi înțeleasă decât prin raportare la soluția pronunțată de către instanța investită cu soluționarea unei etape procesuale. În caz contrar, ar fi anihilat caracterul accesoriu al cheltuielilor de judecată, față de soluția pronunțată asupra etapei procesuale respective, în care au fost antrenate respectivele cheltuieli de judecată, în ipoteza în care cheltuielile de judecată nu s-ar acorda pentru fiecare etapă procesuală, eventuala soluție diferită, pronunțată asupra unei faze procesuale, ar fi lipsită de orice sens. Aceasta ar fi anihilată de o eventuală soluție ulterioară, ceea ce nu poate fi acceptat. Fiecărei etape procesuale trebuie să i se acorde o individualitate deplină, care nu poate fi atinsă în ipoteza modificării noțiunii de culpă procesuală, în cazul respectivei faze procesuale. Bunăoară, părții trebuie să i se recunoască toate efectele care decurg din câștigarea unei etape procesuale, inclusiv posibilitatea de a-și recupera cheltuielile de judecată avansate, în cazul în care a fost declarată câștigătoare. De altfel, această soluție este în deplin acord cu regulile de desfășurare a etapelor procesului civil, pentru care se urmăresc rânduieli proprii, în cazul fiecăreia dintre acestea, fără a interfera cu etapele subsecvente sau succesive. Obligația părții de a achita cheltuielile de judecată ale părții adverse, efectuate într-o etapă în care cea dintâi este declarată câștigătoare, în ipoteza modificării hotărârii atacate în apel, poate naște frustrări pentru cel dintâi justițiabil, datorită lipsei de previzibilitate și de logică a unei atare soluții. Partea nu poate înțelege care este motivul pentru care trebuie să suporte cheltuielile de judecată avansate de partea adversă, într-o etapă procesuală care nu a fost câștigată de aceasta din urmă. Așadar, asocierea culpei procesuale cu soluția pronunțată asupra unei etape procesuale este logică și decurge, categoric, din interpretarea logico-sistematică a textelor legale redată în rândurile ce preced. Culpa procesuală trebuie asociată, în mod necesar, pierderii unei etape procesuale, în caz contrar, aceasta fiind lipsită de conținut. Vinovăția pierderii procesului trebuie asociată soluției pronunțate pentru fiecare etapă procesuală. În caz contrar, respectiva etapă procesuală va fi lipsită de orice substanță, deși aceasta s-a desfășurat și a generat cheltuieli pentru părți. De altfel, aceasta este o soluție previzibilă pentru părți și accesibilă înțelegerii acestora. Natura hotărârilor judecătorești nu este aptă să lămurească momentul nașterii obligației de plată a cheltuielilor de judecată, ci aruncă un vâl suplimentar de nedumerire asupra acestei noțiuni, din care se desprind soluții practice profund inechitabile și de consecvență severă.

Necesitatea depunerii dovezii cheltuielilor de judecată „până la data închiderii dezbaterilor asupra fondului” se justifică prin necesitatea acordării acestora pentru fiecare etapă procesuală.

Cel mai pregnant argument, care susține soluția promovată, este reprezentat de obligația părții de a depune dovada cheltuielilor de judecată „până la data închiderii dezbaterii asupra fondului cauzei”, impusă de art. 452 Cod procedură civilă. Trebuie cercetată rațiunea pentru care legiuitorul impune obligația părții de a depune cheltuieli de judecată înainte de închiderea dezbaterilor asupra fondului cauzei, dincolo de necesitatea respectării principiului contradictorialității, unanim acceptată. Principiul contradictorialității nu poate explica, singur, această dispoziție legală, care trebuie înțeleasă și prin intermediul-noțiunii de „parte care pierde procesul” și culpă procesuală. Contradictorialitatea ar fi respectată chiar în ipoteza în care cheltuielile de judecată efectuate pe fond s-ar depune pentru prima dată în calea de atac, deși, totuși, instanța de

fond nu a avut posibilitatea să se pronunțe asupra acestora. Din această perspectivă trebuie înțeleasă obligația părții de a depune dovada cheltuielilor de judecată „până la închiderea dezbaterilor”. Cheltuielile de judecată trebuie depuse până la închiderea dezbaterilor pentru a acorda instanței posibilitatea de a se pronunța asupra acestora, cu prilejul pronunțării hotărârii judecătorești prin care se dezinvestește și se finalizează o etapă procesuală. În măsura în care legiuitorul ar fi considerat că nu se pot acorda cheltuielile de judecată pentru fiecare etapă procesuală, în funcție de soluția pronunțată în cadrul acesteia, ar fi acordat posibilitatea părții să depună dovada cheltuielilor de judecată angajate în etapele anterioare cu prilejul soluționării celei din urmă etape procesuale, în condițiile în care doar aceasta din urmă ar prezenta relevanță în cauză, sub aspectul obligației de plată a cheltuielilor de judecată și a interpretării noțiunii de culpă procesuală. În măsura în care s-ar realiza o atare interpretare, nu se poate decela niciun impediment pentru care părți care câștigă ultima etapă procesuală i s-ar restrânge dreptul de a depune dovada tuturor cheltuielilor de judecată, avansate pentru etapele anterioare, cu acest prilej, sensul oferit este susținut chiar de noțiunile utilizate de legiuitor – „cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei” – care sunt momente identificate în fiecare etapă procesuală, iar nu doar la unele dintre acestea. S-ar putea susține că noțiunile se referă la doar la hotărârile pronunțate asupra fondului cauzei, fond și apel; însă o atare interpretare ar naște grave inechități și ar priva partea de posibilitatea recuperării cheltuielilor de judecată avansate în căile extraordinare de atac, care s-ar solda cu soluții favorabile. Această chestiune a fost tratată în cele ce urmează.

S-a apreciat că interpretarea noțiunii în sens contrar creează inechități severe în planul căilor extraordinare de atac.

Deși pare ironic, problema cheltuielilor de judecată, care este cea mai frecventă problematică practică, este tratată deosebit de succint în doctrină și jurisprudență, fiind omisă tratarea acestei chestiuni în materia soluțiilor pronunțate în căile extraordinare de atac. Doctrina și jurisprudența sunt consecvente opiniei potrivit căreia în calea de atac a recursului, în ipoteza casării cu trimitere spre rejudecare, instanța nu se pronunță asupra cheltuielilor de judecată efectuate în recurs, care vor fi analizate de instanța de rejudecare. Practica judiciară demonstrează, în schimb, că sunt analizate și acordate cheltuielile de judecată avansate în etapa recursului, în ipoteza casării cu reținerea cauzei spre rejudecare. Asemenea soluții creează dezavantaje serioase părților care câștigă această etapă procesuală, deoarece părțile care beneficiază de o soluție de casare cu reținerea cauzei spre rejudecare beneficiază de facilitatea acordării cheltuielilor de judecată. În cealaltă ipoteză, posibilitatea părții de a-și recupera cheltuielile de judecată avansate în recurs este discutabilă și imprevizibilă. Această facilitate va depinde de soluția pronunțată în rejudecare, unde nu îi este asigurată o soluție favorabilă și similară celei din recurs; în rejudecare, partea care a câștigat recursul poate beneficia și de o soluție nefavorabilă, ipoteză în care nu poate beneficia de cheltuielile de judecată avansate în recurs, deși aceasta este o etapă procesuală câștigată. Evidența inechității unor asemenea soluții pronunțate asupra obligației de plată a cheltuielilor de judecată, cu prilejul soluționării căilor extraordinare de atac, decurge din interpretarea deficitară a noțiunii de „parte care pierde procesul”, noțiune care generează cea mai pregnantă practică neunitară. În ipoteza în care noțiunea de „parte care pierde procesul” ar fi interpretată în sensul propus, norma ar fi previzibilă și ar genera soluții echivalente pentru toate părțile aflate în situații similare, contrar celor întâmpinate în prezent. Norma trebuie să fie previzibilă și să garanteze aplicarea unor soluții unitare pentru persoanele aflate în situații echivalente. Or, interpretarea curentă este deficitară și decurge din superficialitatea cu care este tratată problematica cheltuielilor de judecată și înțelesul noțiunii de culpă procesuală. În schimb, interpretarea oferită asigură previzibilitate și accesibilitate normei, attribute de care este privată în prezent.

Cheltuielile de judecată trebuie înțelese ca fiind accesorii solicitărilor din fiecare etapă procesuală, întrucât sintagma „parte care pierde procesul” nu poate fi disociată de expresia „părții (s.n. – partea) care a câștigat”. Aceste noțiuni trebuie interpretate prin strictă raportare la soluția pronunțată asupra unei etape procesuale, față de care se poate stabili dacă o parte a câștigat sau a pierdut. Binomul pierdere vs. câștig nu poate fi înțeles din perspectiva întregului ciclu procesual, deoarece o parte care a câștigat printr-o

hotărâre cu caracter definitiv poate să piardă printr-o hotărâre irevocabilă. Așadar, noțiunea de parte câștigătoare a procesului, din perspectiva unui ciclu procesual, este deosebit de relativă și imprevizibilă, dincolo de ilogica pe care o naște. Atașarea culpei procesuale de soluția pronunțată asupra unei etape procesuale este o soluție firească, mai ales că instanțele ierarhic superioare procedează, în majoritatea cazurilor, în optica noului Cod de procedură civilă, la o rejudecare a cauzei, de unde rezultă că acestea vor pronunța o soluție proprie, independentă de soluția instanței inferioare în grad. O soluție independentă și cu efecte juridice proprii, în planul dreptului procesual, din punct de vedere al etapei procesuale, trebuie să fie susceptibilă să producă efecte proprii asupra cheltuielilor de judecată, prin stabilirea părții câștigătoare sau perdante, raportat la care vor fi acordate cheltuielile de judecată în faza procesuală respectivă. În caz contrar, câștigul sau pierderea dintr-o etapă procesuală ar prisosi, câtă vreme nu ar putea produce efecte asupra părții, dar poate produce efecte în planul dreptului procesual civil (ex. dezinvestirea instanței, autoritatea provizorie de lucru judecat, caracterul executoriu al unor hotărâri nedefinitive etc.).

Bunăoară, dacă nu s-ar recunoaște caracterul accesoriu al obligației de plată a cheltuielilor de judecată, atașat hotărârii pronunțate asupra unei etape pronunțate, acestea i s-ar renega posibilitatea de a produce efecte juridice, în planul dreptului procesual civil, efecte care, de altfel, îi sunt recunoscute manifest acesteia, de către legiuitor. Așadar, în deplin acord cu sensul normelor procesuale, care obligă partea la efectuarea cheltuielilor de judecată, pentru fiecare etapă procesuală, obligația de plată a acestora trebuie atașată hotărârii, care se pronunță asupra fazei procesuale, în care acestea sunt angajate.

S-a apreciat că interpretarea susținută conferă previzibilitate părții căzute în pretenții, cu privire la cheltuielile la care poate fi obligat.

Este unanim cunoscut că normele juridice trebuie să beneficieze de previzibilitate. Curtea Constituțională a României a conturat timid exigența previzibilității, cu prilejul pronunțării deciziei nr. 1/11.01.2021 (publicată în M. Of. nr. 53/23.01.2012) și deciziei nr. 494/10.05.2012 (publicată în M. Of. nr. 407/19.06.2012), în cuprinsul cărora a reținut că „orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite cerințe calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat”.

Interpretarea propusă prin prezenta cerere asigură această aptitudine normei supuse atenției instanței supreme, într-o atare manieră, partea care înțelege să demareze un proces va avea o imagine previzibilă asupra cheltuielilor pe care le poate suporta, în ipoteza în care cade în pretenții, în funcție de soluțiile favorabile obținute. În caz contrar, aceasta nu poate evalua global cheltuielile la care se angajează, prin previzionarea cheltuielilor proprii, la care se adaugă cheltuielile părții adverse, în cazul unei soluții defavorabile. Dincolo de aceste aspecte, o interpretare contrară poate naște soluții vădit inechitabile în practică, unde este posibilă obligarea unei părți la suportarea cheltuielilor de judecată efectuate de partea adversă, care ar urma să fie achitate de către cea dintâi. În situația în care această parte obține o soluție favorabilă în calea de atac, prin care partea adversă va fi obligată să îi achite atât cheltuielile de judecată avansate în etapa procesuală precedentă, cât și cele din calea de atac, partea câștigătoare nu va mai avea niciun temei pentru recuperarea contravalorii cheltuielilor de judecată achitate deja părții adverse, în temeiul primei soluții. Aceste cheltuieli nu ar mai putea fi recuperate de către partea câștigătoare în cadrul aceluiași proces, ci eventual, doar pe cale separată.

În drept s-au invocat dispozițiile art. 452, art. 453, art. 483, art. 519 și art. 1033 Cod procedură civilă.

Intimata nu a exprimat un punct de vedere față de cererea apelantei.

Cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept a fost pusă în discuția părților la termenul de judecată din data de 23.06.2021.

Punctul de vedere al Tribunalului _____ cu privire la admisibilitatea sesizării, precum și cu privire la chestiune de drept ce constituie obiectul sesizării:

În ceea ce privește **condițiile de admisibilitate** privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu soluționarea unei chestiuni de drept, tribunalul reține că, potrivit dispozițiilor art. 519 Cod procedură civilă, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

Pentru declanșarea procedurii hotărârii prealabile au fost instituite mai multe condiții de admisibilitate, care se impun a fi întrunite în mod cumulativ și care pot fi enunțate astfel:

- existența unei cauze în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;
- chestiune de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, iar aceasta să nu facă nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În speță, completul investit cu soluționarea cererii de completare a deciziei civile nr. 801/03.12.2020 apreciază că aceste condiții sunt îndeplinite, având în vedere următoarele considerente:

- sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este formulată în cadrul unui dosar aflat în curs de judecată, aflat pe rolul Tribunalului _____ Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, înregistrat sub nr. XXXXXXXXXXXXX;

- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție judecă prezenta cauză în ultimă instanță, conform art. 446 raportat la art. 1033 alin. 1 și 3 Cod procedură civilă;

- Tribunalul _____ a fost legal investit cu soluționarea apelului, litigiul având ca obiect cerere de valoare redusă, întemeiată pe prevederile art. 1026 și urm. Cod procedură civilă, respectiv cerere de completare hotărâre, în condițiile prevăzute de art. 444 Cod procedură civilă;

- de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării depinde soluționarea pe fond a cererii de completare a deciziei, în sensul de a se stabili dacă instanța de apel se pronunță sau nu asupra cererii accesorii de acordare a cheltuielilor de judecată, formulată de apelantă, în cazul unei soluții de admitere a apelului, anulare a hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare către o altă instanță decât cea care a pronunțat hotărârea apelată, ca instanță competentă teritorial să soluționeze cauza, conform art. 480 alin. 3 Cod procedură civilă;

- elementul de noutate este conferit de faptul că problema de drept a cărei lămurire se solicită nu a constituit obiectul unei analize și al unei dezlegări jurisprudențiale consecvente, nefiind cristalizată o practică judiciară în această privință: sesizarea privește o chestiune de drept susceptibilă de interpretări diferite a sintagmei „partea care pierde procesul” din enunțul art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, care poate genera practică neunitară;

- Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra problemei ce constituie obiect al sesizării, nici pe calea unei alte hotărâri prealabile, nici prin recurs în interesul legii și nu constituie obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, așa cum reiese din site-ul instanței supreme.

În ceea ce privește **fondul chestiunii de drept** ce constituie obiectul sesizării, tribunalul reține că, potrivit prevederilor art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă, „Partea care

pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată”.

Cu ocazia dezbatelor, membrii completului de judecată nu au reușit să ajungă la un punct de vedere unitar, motiv pentru care, în temeiul art. 399 Cod procedură civilă, tribunalul a dispus repunerea cauzei pe rol pentru a se relua dezbaterea în complet de divergență, cu privire la cererea de completare dispozitiv.

Motivul principal pentru care nu s-a ajuns la un consens constă tocmai în interpretarea diferită dată de membrii completului de judecată – prezentă inclusiv la nivelul literaturii de specialitate și al practicii judiciare, soluțiile propuse fiind divergente, astfel cum a sesizat și apelanta – noțiunii de „parte care pierde procesul/parte care a câștigat”, mai exact, noțiunii de „proces”, cu efecte determinante asupra existenței sau nu a obligației/dreptului la plata cheltuielilor de judecată; respectiv dacă prin noțiunea de „proces” se înțelege o etapă din fazele care alcătuiesc procesul civil (ciclul procesual) sau ultima fază/etapă din ciclul procesual.

Având în vedere considerentele expuse, în temeiul art. 519 și urm. Cod procedură civilă, tribunalul va admite cererea formulată de apelantă și va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă; respectiv pentru a se da o rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept:

1. Dacă prin sintagma „partea care pierde procesul”, respectiv prin noțiunea „procesul”, se înțelege partea care pierde o etapă din fazele care alcătuiesc procesul civil (ciclul procesual), raportat la art. 13, art. 83 alin. 1 și art. 87 alin. 1 Cod procedură civilă, coroborat cu art. 32 Cod procedură civilă; sau

2. Dacă prin sintagma „partea care pierde procesul”, respectiv prin noțiunea „procesul”, se înțelege partea care pierde ultima fază/etapă din ciclul procesual, reprezentată de apel și, eventual, recurs, sau chiar fond, în rejudecare, fără a prezenta relevanță soluția pronunțată în etapa procesuală anterioară.

În baza art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă, va fi suspendat judecata în prezenta cauză, până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII D I S P U N E

Admite cererea formulată de apelanta _____ (fosta _____
Filiala _____), CUI XXXXXXXX, cu sediul în comuna _____, sat _____
_____, nr. XXX, județul _____, cu sediul procesual ales la avocat _____
_____ în municipiul _____, nr. X, sc.
X, et. X, ap. XX, județul _____, în contradictoriu cu intimata _____,
înregistrată în Registrul Comerțului sub nr. XXXXXXXXXXXX, având CUI XXXXXXXXXXXX,
cu sediul în municipiul _____, nr. XX, județul _____
în dosarul civil nr. XXXXXXXXXXXX, și în consecință:

În temeiul prevederilor art. 519 și urm. Cod procedură civilă, dispune **sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 453 alin. 1 Cod procedură civilă; respectiv pentru a se da o rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept:

1. Dacă prin sintagma „partea care pierde procesul”, respectiv prin noțiunea „procesul”, se înțelege partea care pierde o etapă din fazele care alcătuiesc procesul civil (ciclul procesual), raportat la art. 13, art. 83 alin. 1 și art. 87 alin. 1 Cod procedură civilă, coroborat cu art. 32 Cod procedură civilă; sau

2. Dacă prin sintagma „partea care pierde procesul”, respectiv prin noțiunea „procesul”, se înțelege partea care pierde ultima fază/etapă din ciclul procesual, reprezentată de apel și, eventual, recurs, sau chiar fond, în rejudecare, fără a prezenta relevanță soluția pronunțată în etapa procesuală anterioară.

În temeiul prevederilor art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă, **suspendă judecarea prezentei cauze** până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

Fără cale de atac, conform art. 520 alin. 1 Cod procedură civilă – în ceea ce privește soluția dată cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Cu drept de recurs, în mod separat, la instanța ierarhic superioară, pe toată durata suspendării cursului judecării procesului, conform art. 414 Cod procedură civilă – în ceea ce privește suspendarea judecării cauzei. Recursul se depune la Tribunalul -----

Pronunțată astăzi, **02 iulie 2021**, în condițiile prevăzute de art. 396 alin. 2 Cod procedură civilă.

PREȘEDINTE

JUDECĂTORI

GREFIER

red./dact.
MLC/BAL
10.08.2021